సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు సాహిత్యం

*సోషలిజం అనే పదం కారల్‌మార్క్స్, ఫ్రెడరిక్ ఎంగెల్స్‌ల ఆవిష్కరణకాదు. **1847**కు ముందే, వివిధ అవగాహనల సోషలిజం, ఇక్కడ ప్రచురితమైన కమ్యూనిస్టు ప్రణాళికలో పేర్కొనబడింది. ఈ సోషలిజాలన్నింటికీ వాటివాటి సిద్ధాంతకర్తలు, నాయకులు, ప్రచారకులు వున్నారు. భారతదేశంలో జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ అలాంటి వారిలో ప్రముఖుడు. దోపిడీవర్గాలు తమ దోపిడీవ్యవస్థలను రక్షించుకునే ఆకర్షణీయమైన ముసుగుగా సోషలిజం పదాన్ని ఉపయోగించటంతోపాటు, ఈ దోపిడీ వ్యవస్థలను కూలద్రోసి, కార్మికవర్గ నియంతృత్వాన్ని స్థాపనచేసి, సమాజాన్ని వర్గరహితమైన కమ్యూనిస్టు సమాజంగా మలిచే సామర్థ్యంకల విప్లవకర వర్గంగా కార్మికవర్గం ఆవిర్భవించకుండా ప్రక్కదోవ పట్టించేందుకు ఉపయోగిస్తున్నారు. మార్క్స్, ఏంగెల్స్‌లు ప్రబోధించిన శాస్త్రీయ సోషలిజంయొక్క సిద్ధాంతం మరియు ఆచరణ ఇతర సోషలిజాల అవగాహనలతో మౌలికంగా విబేధించటమేగాక, భూస్వామ్య, పెటీబూర్జువా, బూర్జువా మరియు ఇతర ఊహాజనిత సోషలిజాల అవగాహనలకు భిన్నంగా కఠినతరమైన, విజయవంతమైన పోరాటాలద్వారా మాత్రమే ఆవిర్భవిస్తుంది.*

***1847** కాలం తర్వాత మార్క్స్, ఎంగెల్స్‌లు ప్రబోధించిన సోషలిజమే ప్రపంచంలోని దోపిడీకి గురయ్యే పీడిత ప్రజానీకం నడుమ అత్యంత శాస్త్రీయ, విప్లవకర మరియు విస్తృత ప్రాచుర్యం పొందిన సిద్ధాంతంగా ఆమోదం పొందింది. **1917**లో రష్యాలో సోషలిస్టు విప్లవం విజయవంతమవటం, సోషలిస్టు రష్యాయొక్క సైనిక బలగాల చేతుల్లో ఫాశిజం ఓటమి పాలవటం, చైనాలో నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవం విజయవంతంగావటం, అనేక ఆసియా, ఆఫ్రికా, లాటిన్ అమెరికా దేశాలలో జాతీయ విమోచన ఉద్యమాలు, జాతీయ స్వాతంత్ర్య ఉద్యమాలు, ప్రజావిప్లవాలు, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక ఉద్యమాలు విజయవంతంగావటం లేదా పురోగమించటం, సోషలిస్టు నిర్మాణాలున్న సోషలిస్టు దేశాలు అద్భుత విజయాలు సాధించటం–శాస్త్రీయ సోషలిజానికి శిఖర స్థాయిలో ప్రాచుర్యాన్ని, ఆమోదయోగ్యతను సమకూర్చిపెట్టాయి. సామ్రాజ్యవాదులు, ప్రతీఘాతుక పాలకవర్గాలు మరియు వారి తైనాతీలు–తామంతా సైద్ధాంతికంగా, రాజకీయంగా, నైతికంగా దిక్కుతోచని స్థితిలోకి నెట్టబడ్డట్లుగా తమకు తాము భావించారు. సోషలిజం పతాకాన్ని చూపుతూ, అణచివేతకు గురయ్యే పీడితవర్గాల ప్రజానీకాన్ని గందరగోళపరిచి, ప్రక్కకు మళ్ళించి, ఆకట్టుకోవటం ద్వారా శాస్త్రీయ సోషలిజాన్నుండి వారిని దూరంచేసే నాజూకైన, మోసపూరితమైన పద్ధతులపై వారు మరింతగా ఆధారపడవల్సి వచ్చింది.*

ప్రపంచంలో కమ్యూనిస్టు ఉద్యమం, సోషలిస్టు విప్లవాలు తీవ్రమైన వెనుకపట్లకు గురైన తర్వాత మాత్రమే శాస్త్రీయ సోషలిజం, కమ్యూనిజంపై దూకుడుగా దాడిచేయటానికి వారు ప్రోత్సాహాన్ని, ధైర్యాన్ని సమకూర్చుకోగలిగారు. మార్క్సిజం, శాస్త్రీయ సోషలిజాలకు కాలం చెల్లిందని, అవి గతానికి సంబంధించిన ఓ విఫల ప్రయోగమని వారు మాట్లాడుతూ ఈ క్రమంలో పెట్టుబడిదారీ విధానమే ఏకైక పరిష్కార మార్గమని ప్రబోధిస్తున్నారు.

మన సిద్ధాంతంపై జరుగుతున్న ప్రతీఘాతుక దాడిని తిప్పికొట్టడం ఈనాడు మార్క్సిస్టు– లెనినిస్టుల ముందున్న ఏటికి ఎదురీదే కర్తవ్యం. ఈ విప్లవ ప్రతీఘాతుక దాడులకు లొంగిపోకుండా, బూర్జువా–పెటీబూర్జువా వర్గాలు దేన్నైతే సోషలిజమని చెపుతున్నారో ఆ భ్రమల్లో జీవించకుండా, సోషలిస్టు విప్లవాలు, కమ్యూనిస్టు ఉద్యమం గురైన వెనుకపట్లకు పరిష్కారాలను కనుగొనే ప్రయత్నం చేయాలి. అలాంటి ప్రయత్నాలు చేయకుండా–కొంతమంది మేధావులు చెబుతున్నట్లుగా–మార్క్సిజం, లెనినిజం మరియు శాస్త్రీయ సోషలిజాల మౌలిక సూత్రాలకు వెలుపల ఈ సమస్యకు మార్గాంతరం లేదు. ప్రతీఘాతుక సిద్ధాంతాలపై వాస్తవిక అర్థంలో ఇది పోరాటమనిపించుకోజాలదు. ఎవరికి ఇష్టమున్నా లేకున్నా, ఎవరు కోరుకున్నా లేకున్నా, ఈ రకమైన ప్రయత్నాలు అంతిమంగా బూర్జువా లేదా పెటీబూర్జువా రకపు సోషలిజాల ఒడిలోకే వారిని చేరుస్తాయి. కమ్యూనిస్టులు తమ తప్పిదాలు, వైఫల్యాలనుండి నేర్చుకుని, తమ అవగాహనను, ఆచరణను మెరుగు చేసుకుంటారు. అయితే, ఇది కేవలం మార్క్సిజం–లెనినిజం ప్రాతిపదికన నిర్దిష్ట అన్వయింపు, ఆచరణ ద్వారానే సాధ్యమౌతుంది. కామ్రేడ్స్ అందరూ మరోసారి 'కమ్యూనిస్టు ప్రణాళిక' నుండి ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్న 'సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు సాహిత్యం' అనే 3వ అధ్యాయాన్ని అధ్యయనం చేయటంద్వారా, మార్క్సిజం–లెనినిజం మరియు శాస్త్రీయ సోషలిజాల వ్యతిరేక ధోరణుల్ని సమర్థవంతంగా తిప్పికొట్టేందుకు మరింత మెరుగ్గా సంసిద్ధులు కాగలుగుతారు.

- సంపాదకుడు

1. అభివృద్ధి నిరోధక సోషలిజం

అ. ఫ్యూడల్ సోషలిజం

ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లండులలోని ఉన్నత ప్రభువర్గాలకు, ఆనాడు వారికున్న చారిత్రక స్థితినిబట్టి, ఆధునిక బూర్జువా సమాజానికి వ్యతిరేకంగా కరపత్రాలు రాయడం వృత్తి అయింది. 1830 జులై నాటి ఫ్రెంచి విప్లవంలోనూ, సంస్కరణల కొరకు ఇంగ్లండులో జరిగిన ఆందోళన ఉద్యమంలోనూ, ఆ ఉన్నత వర్గాలు నడమంత్రపు సిరితో హఠాత్తుగా పైకి వచ్చిన, తాము ద్వేషించే వాళ్ళ చేతిలోనే మళ్ళీ ఓడిపోయాయి. ఆనాటి నుండి నిజమైన రాజకీయ పోరాటానికి అసలు అవకాశమే లేకుండాపోయింది. ఇక సాధ్యమైందల్లా సాహిత్య రంగంలో యుద్ధం మాత్రమే. కానీ సాహిత్య రంగంలో కూడా పునరుద్ధరణకాలం నాటి పాత పొలికేకలు అసంభవమైపోయాయి.

ఇతరుల సానుభూతి పొందే ఉద్దేశంతో, ఉన్నత ప్రభువర్గం తమ సొంత ప్రయోజనాలను విస్మరించినట్లు కనపడుతూ, పీడిత కార్మికవర్గ ప్రయోజనాల దృష్ట్యా మాత్రమే బూర్జువావర్గం మీద నేరారోపణ చేయవలసి వచ్చింది. ఆ విధంగా ఆ వర్గం తమ కొత్త యజమాని మీద ఎగతాళి పాటలు కట్టీ, మహోపద్రవం రానున్నదని యజమాని చెవిలో అశుభపు జోస్యాలు చెప్పీ, బూర్జువావర్గం మీద కసి తీర్చుకుంది.

ఈ విధంగా ఫ్యూడల్ సోషలిజం ఉత్పన్నమైంది. ఇది సగం ఏడుపూ, సగం వెక్కిరింతలతో; సగం గతకాలపు ప్రతిధ్వనీ, సగం భవిష్యత్ కాలపు బెదిరింపులతో; నిశిత, వ్యంగ్య, తీవ్రమైన విమర్శలతో కొన్నిసార్లు బూర్జువాల గుండెలు చీల్చింది; కానీ, ఆధునిక చరిత్ర గతిని అర్థంచేసుకొనే శక్తి బొత్తిగా లేకపోవడంవల్ల ఎల్లప్పుడూ వారి విమర్శ హాస్యాస్పదంగానే వుండిపోయింది.

ప్రజలను తమ చుట్టూ సమీకరించుకోవడానికి ఆ ఉన్నత ప్రభువులు కార్మిక వర్గపు బిచ్చపుజోలెను తమ పతాకగా ఎగరవేశారు. కానీ, ప్రజలు వాళ్ళతో కలిసినప్పుడల్లా, వారి వీపులమీద వున్న పాత ఫ్యూడల్ వంశచిహ్నాలను చూసి వెటకారంగా విరగబడి నవ్వుతూ వాళ్ళను వదిలివేసి వెళ్ళేవాళ్ళు.

ఫ్రెంచి లెజిటమిస్టులలో ఒక భాగమూ, "యంగ్ ఇంగ్లండ్" అనే సంస్థా ఇలాంటి దృశ్యాన్ని ప్రదర్శించాయి.

ఈ ఫ్యూడల్ వాదులు తమ దోపిడీ విధానం బూర్జువా దోపిడీ విధానంకంటే భిన్నమైందని గుర్తు చేశారు. కానీ, తాము దోపిడీ చేసిన నాటి పరిస్థితులు చాలా భిన్నంగా వుండేవనీ, అవి పాతబడి పనికి రాకుండా పోయాయనీ మరచిపోతారు. తాము పాలించే రోజుల్లో ఆధునిక కార్మికవర్గం లేనేలేదని వాదిస్తారు. కానీ, తమ సమాజ వ్యవస్థ నుండే ఆధునిక బూర్జువా వర్గం అనివార్యంగా జన్మించిందని వీళ్ళు మరచిపోతారు.

వీరు తమ విమర్శలలోని ప్రగతి వ్యతిరేక స్వభావాన్ని చాలా కొద్దిగా మాత్రమే దాచుకోగలిగారు. పాత సమాజ వ్యవస్థనంతటినీ సమూలంగా అంతంచేసే లక్ష్యంగల ఒక వర్గం బూర్జువా పరిపాలనలో పెంపొందుతున్నదని వారు విమర్శిస్తారు. బూర్జువావర్గం మీద వారు చేసే ప్రధాన అభియోగ సారాంశమిదే.

వీళ్ళు బూర్జువా వర్గాన్ని నిందించేది ప్రధానంగా కార్మికవర్గాన్ని సృష్టించినందుకు కాదు, విప్లవ కార్మికవర్గాన్ని సృష్టించినందుకు.

అందుచేత రాజకీయ ఆచరణలో వీళ్ళు కార్మిక వర్గానికి వ్యతిరేకమైన అణచివేత చర్యలన్నిటినీ బలపరుస్తారు. నిత్యజీవితంలో పైకి ఎంత బడాయిగా మాట్లాడినా, వీళ్ళు పరిశ్రమల చెట్టునుండి రాలిన బంగారు పండ్లను ఏరుకోవడానికి దిగజారుతూ వుంటారు; ఉన్ని, చక్కెర, సారాయిలాంటి వ్యాపారాలలో లాభాలు పొందడానికి సత్యం, ప్రేమ, ఆత్మగౌరవాలను మారకం చేసుకుంటారు.

భూస్వామితో మత గురువు ఎల్లప్పుడూ చెట్టపట్టాలు వేసుకొని తిరిగినట్లే, ఫ్యూడల్ సోషలిజంతో క్రైస్తవ సోషలిజం ఎల్లప్పుడూ కలిసే వుంటుంది.

క్రైస్తవ వైరాగ్యానికి సోషలిస్టు రంగు పూయడం చాలా తేలిక. క్రైస్తవ మతం సొంత ఆస్తిని ఖండించలేదా? వివాహాన్ని ఖండించలేదా? రాజ్యాన్ని ఖండించలేదా? వీటికి బదులు దాతృత్వం, పేదరికం, బ్రహ్మచర్యం, శారీరక వాంఛలను అదుపులో వుంచుకోవటం, సన్యాసి జీవనం, చర్చి సేవలను బోధించలేదా? ఉన్నత ప్రభువుల మనస్సులలోని ఈర్ష్యాసూయలను తొలగించి, వారిని పవిత్రపరచడానికి మతగురువు వాడే మంత్రజలమే క్రైస్తవ సోషలిజం.

ఆ. పెటీ బూర్జువా సోషలిజం

బూర్జువావర్గంవల్ల నాశనమైంది ఒక్క ఫ్యూడల్ ప్రభువర్గమే కాదు; ఆధునిక బూర్జువా సమాజపు వాతావరణంలో కృశించి నశించింది ఒక్క ఫ్యూడల్ ప్రభువుల జీవిత విధానమే కాదు. మధ్యయుగాల పట్టణ స్వతంత్ర పౌరులూ, సొంత పొలంగల చిన్న రైతులూ, ఆధునిక బూర్జువావర్గానికి పూర్వీకులు. పరిశ్రమలూ, వాణిజ్యమూ యింకా సరిగా అభివృద్ధికాని దేశాలలో యీ రెండు వర్గాలూ వర్ధమాన బూర్జువావర్గం పక్కనే మార్పులేని జీవితాన్ని గడుపుతూ వుంటాయి.

ఆధునిక నాగరికత పూర్తిగా అభివృద్ధిచెందిన దేశాలలో పెటీ బూర్జువావర్గం అనే ఒక కొత్తవర్గం ఏర్పడింది. ఇది కార్మికవర్గానికీ బూర్జువా వర్గానికీ మధ్య అటూ ఇటూ ఊగిసలాడుతూ వుంటుంది. బూర్జువా సమాజపు అనుబంధంగా నిత్యం పునస్సృష్టి అవుతూ వుంటుంది. కానీ యీ వర్గంలోని వ్యక్తులు, వ్యాపార పోటీ మూలంగా, కార్మికవర్గంలోకి నిత్యం దిగదోయబడుతూ వుంటారు.

ఆధునిక పరిశ్రమలు అభివృద్ధి అయ్యేకొద్దీ ఆధునిక సమాజంలో ఒక స్వతంత్ర విభాగంగా తాము పూర్తిగా అంతరించిపోయే సమయం సమీపిస్తున్నదనీ, కర్మాగారాలలోనూ, వ్యవసాయంలోనూ, వర్తకంలోనూ తమ స్థానంలో మేస్త్రీలూ, మేనేజర్లూ, గుమాస్తాలూ వస్తారని కూడా వారు గ్రహిస్తారు.

జనాభాలో సగం కంటే చాలా ఎక్కువమంది రైతులు వున్న ఫ్రాన్సు వంటి దేశాల్లో, బూర్జువా వర్గానికి వ్యతిరేకంగా కార్మికవర్గ పక్షం వహించిన రచయితలు తాము బూర్జువా వ్యవస్థమీద చేసే విమర్శలలో రైతునూ, పెటీ బూర్జువానూ ప్రమాణంగా తీసుకోనీ, యీ మధ్యంతర వర్గాల దృక్పథంతో కార్మికవర్గం తరపున పోరాటానికి పూనుకోవడం సహజమే. ఈవిధంగా పెటీ బూర్జువా సోషలిజం ఉద్భవించింది. ఈ సిద్ధాంతానికి ఫ్రాన్సులోనేకాక, ఇంగ్లండులో కూడా సిస్మాండీ నాయకుడు.

ఈ పెటీ బూర్జువా సోషలిజం ఆధునిక ఉత్పత్తి విధాన పరిస్థితులలోని వైరుధ్యాలను ఎంతో నిశితంగా విమర్శించింది. అర్థశాస్త్రవేత్తల మోసపు సమర్థనలను అది బట్టబయలు చేసింది. యంత్రాలవల్లా, శ్రమవిభజన వల్లా ఘోరమైన దుష్ఫలితాలు కలుగుతాయనీ, పెట్టుబడీ, భూమీ కొద్దిమంది చేతుల్లో కేంద్రీకృత మౌతాయనీ; అధికోత్పత్తీ, ఆర్థిక సంక్షోభాలూ కలుగుతాయనీ అది తిరుగులేని విధంగా రుజువు చేసింది. పెటీ బూర్జువాలూ, రైతులూ అనివార్యంగా పొందే సర్వనాశనాన్నీ, కార్మికవర్గ దైన్యస్థితినీ, ఉత్పత్తిలో అరాచకత్వాన్నీ, దేశసంపద పంపిణీలోని దారుణమైన అసమానతలనూ, దేశాల మధ్య జరిగే మారణాంతకమైన పారిశ్రామిక యుద్ధాలనూ వివరించింది. పాత నైతిక బంధాలకూ, కుటుంబ సంబంధాలకూ, జాతులకూ కలిగే విచ్ఛిత్తినీ అది వెల్లడి చేసింది.

అయితే, యీ పెటీబూర్జువా సోషలిజానికి గల సానుకూల లక్ష్యాలు ఏమిటి? పాత ఉత్పత్తి సాధనాలనూ, మారకపు సాధనాలనూ పునఃస్థాపించి, వాటితోపాటు పాత ఆస్థి సంబంధాలనూ, పాత సమాజాన్నీ పునః స్థాపించాలని ఈ సోషలిజం ఆశిస్తుంది; లేదా ఆధునిక ఉత్పత్తి సాధనాలచేతా, ఆధునిక మారకపు సాధనాల చేతా బద్దలైన లేదా బద్దలుకాక తప్పని, పాత ఆస్తి సంబంధాల చట్రంలోనే యీ సాధనాలను బలవంతంగా యిరికించాలని ఆశిస్తుంది. ఈ రెండు పథకాలు కూడా ప్రగతి నిరోధకాలే, ఊహాజనితమైనవే.

పరిశ్రమల్లో బడా వృత్తి సంఘాలూ, వ్యవసాయంలో పితృస్వామిక సంబంధాలు–ఇవీ ఈ సోషలిజం వల్లించే తుది పలుకులు.

చివరకు, కఠినమైన చారిత్రక వాస్తవాలవల్ల, ఆత్మవంచనచే కలిగిన మత్తు పూర్తిగా వదలినప్పుడు, యీ సోషలిజం బిక్కముఖం వేసుకుని కూర్చుంది.

ఇ. జర్మన్ సోషలిజం, లేక "నిజమైన" సోషలిజం

ఫ్రాన్సులో బూర్జువావర్గం అధికారంలో వున్నప్పుడు, ఆ బూర్జువావర్గం సృష్టించిన ఒత్తిడి కారణంగా, ఆ ప్రభుత్వంమీద జరిగే పోరాటాన్ని వ్యక్తీకరిస్తూ, ఫ్రెంచి సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు సాహిత్యం ఉద్భవించింది. కానీ, జర్మనీలో బూర్జువావర్గం ఫ్యూడల్ నిరంకుశత్వంతో అప్పుడప్పుడే పోరాటం ప్రారంభించిన సమయంలో, ఈ సాహిత్యం ఫ్రాన్సు నుండి జర్మనీలోకి ప్రవేశపెట్టబడింది.

జర్మన్ తత్వవేత్తలూ, తత్వవేత్తలు కాబోయేవాళ్లూ, యువమేధావులూ యీ సాహిత్యం మీదికి ఆత్రంగా ఎగబడ్డారు. కానీ యీ రచనలు ఫ్రాన్సునుండి జర్మనీలోకి దిగుమతి అయినప్పుడు వాటితోపాటు ఫ్రాన్సులోని సామాజిక పరిస్థితులు దిగుమతి కాలేదనే విషయాన్ని మాత్రం వాళ్ళు విస్మరించారు. జర్మన్ సామాజిక పరిస్థితుల సంపర్కంతో యీ సాహిత్యం తక్షణ ఆచరణాత్మక ప్రాముఖ్యతను కోల్పోయి, కేవలం సాహిత్య విషయంగా నిలిచింది. ఈ విధంగా 18వ శతాబ్దపు జర్మన్ తత్వవేత్తల దృష్టిలో ప్రథమ ఫ్రెంచి విప్లవ డిమాండ్లు ఆచరణాత్మక హేతువుయొక్క సాధారణ డిమాండ్లు మాత్రమే; విప్లవ ఫ్రెంచి బూర్జువా వర్గపు ఇచ్ఛలో వాళ్ళకు దర్శనమిచ్చింది ఇచ్ఛాదేవత యొక్క అకళంక అవశ్య స్వరూపం. అది సమస్త మానవాళినీ పాలించే ఇచ్ఛాదేవత యొక్క అసలైన స్వరూపం.

జర్మన్ సాహితీవేత్తలు చేసిన కృషి అంతా ఏమిటంటే, తమ పురాతన తాత్విక అంతరాత్మకు ఆమోదయోగ్యంగా వుండేటట్లు యీ నూతన ఫ్రెంచి భావాలను రూపుదిద్దారు. లేదా, ఇంచుమించుగా సరిగా చెప్పాలంటే, తమ సొంత తాత్విక దృష్టిని వదలు కోకుండా ఫ్రెంచి భావాలను జీర్ణించుకున్నారు.

ఒక విదేశీ భాషను అనువాదంద్వారా ఏవిధంగా జీర్ణించుకుంటామో, ఆ విధంగానే దీనిని కూడా సంగ్రహించారు.

క్రైస్తవేతరులైన ఆదిమ జాతుల లిఖిత పురాణాలలోకి క్రైస్తవ దివ్యపురుషుల అతి సాధారణ జీవిత కథలను క్రైస్తవ సన్యాసులు ఏవిధంగా చొప్పించిందీ అందరికీ తెలుసు. జర్మన్ సాహితీవేత్తలు లౌకిక ఫ్రెంచి సాహిత్యం విషయంలో యిదే పద్ధతిని తలక్రిందులుగా అనుసరించారు. వీళ్ళు తమ తాత్విక చెత్తను ఫ్రెంచి రచయితల మూలపాఠాలలోకి చొప్పించారు. ఉదాహరణకు, డబ్బుయొక్క ఆర్థిక విధుల గురించిన ఫ్రెంచి విమర్శ కింద వాళ్ళు "మానవజాతి పరాయీకరణ" అని రాశారు. బూర్జువారాజ్యం గురించిన ఫ్రెంచి విమర్శ స్థానంలో "సాధారణత్వం పదవీభ్రష్టత పొందింది" అని రాశారు. ఇంకా అనేక విషయాలను ఇదే పద్ధతిలోనే రాశారు.

ఫ్రెంచి చారిత్రక విమర్శల వెనుక యీ తాత్విక పదాలు ప్రవేశపెట్టడాన్ని వాళ్ళు "క్రియాత్మక తత్త్వశాస్త్రం" అనీ, "నిజమైన సోషలిజం" అనీ, "జర్మన్ సోషలిస్టు విజ్ఞానశాస్త్రం" అనీ, "సోషలిజం యొక్క తాత్విక పునాది" అనీ అనేక విధాలుగా నామకరణం చేశారు.

ఈ విధంగా ఫ్రెంచి సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు సాహిత్యం సంపూర్ణంగా నిర్వీర్యపరచబడింది. జర్మన్ల చేతుల్లో అది ఒక వర్గం మీద మరొకవర్గం చేసే పోరాటాన్ని వ్యక్తం చేయడం మానుకుంది గనుక, వాళ్ళు "ఫ్రెంచి పాక్షికత"ను అధిగమించినట్లూ, వాస్తవంగా కావలసిన అవసరాలనుగాక, పరమ సత్యానికి కావలసిన అవసరాలను వెలిబుచ్చినట్లూ భావించారు; వాళ్ళు వెలిబుచ్చిన భావాలు కార్మికవర్గ ప్రయోజనాలు కావు; మానవ ప్రకృతిని ఏ వర్గానికీ చెందని, వాస్తవికత లేని, తాత్త్విక భ్రమల కల్పిత లోకంలో తప్ప ఎక్కడా వుండని "మానవ స్వభావాన్ని" సాధారణ "మానవ" ప్రయోజనాలుగా వారు భావించారు.

బడిపిల్లల రచనలాంటి తన రచనపట్ల అంత శ్రద్ధాసక్తులు కనబరిచిన యీ జర్మన్ సోషలిజం, తన నాసిరకపు సరుకును అంత సిగ్గు విడిచి తెగపొగుడుకున్న యీ జర్మన్ సోషలిజం, యీలోగా తన ఛాందస అమాయకత్వంతో కూడిన పాండిత్య ప్రకర్షను క్రమక్రమంగా కోల్పోయింది.

ఫ్యూడల్ ప్రభువర్గంతోనూ, నిరంకుశ రాజరికం తోనూ జర్మన్ బూర్జువా వర్గం, ముఖ్యంగా ప్రష్యన్ బూర్జువావర్గం చేసిన పోరాటం, అనగా ఉదారవాద ఉద్యమం, మరింత నిజాయితీ గలదిగా బలపడింది.

దీనితో ఎన్నాళ్ళ నుండో ఎదురు చూస్తూ వున్న అవకాశం దానికి లభించింది. "నిజమైన" సోషలిజం, వెంటనే రాజకీయ ఉద్యమాన్ని తన సోషలిస్టు డిమాండ్లతో ఎదుర్కొంది; ఉదారవాదం మీదా, ప్రజా ప్రాతినిధ్యపు ప్రభుత్వం మీదా, బూర్జువా పోటీతత్త్వం మీదా, బూర్జువా పత్రికా స్వాతంత్ర్యంమీదా, బూర్జువా శాసన నిర్మాణంమీదా, బూర్జువా స్వేచ్ఛా సమానత్వాల మీదా సాంప్రదాయక శాపనార్థాలను కురిపించింది; బూర్జువా ఉద్యమంద్వారా సామాన్య ప్రజలకు ఒరిగే లాభమేమీ లేదనీ, అంతా నష్టమే కలుగుతుందనీ వారికి ఉద్బోధించింది. కానీ, ఫ్రెంచి విమర్శకు తెలివితక్కువ ప్రతినిధి అయిన యీ జర్మన్ సోషలిజం సరిగ్గా ఆ సమయానికి ఒక విషయాన్ని మరిచిపోయింది. ఫ్రెంచి విమర్శ పుట్టిన నాటికి అక్కడ ఆధునిక బూర్జువా సమాజం అనేది వుంది. అది మనగల్గటానికి అనుగుణ్యమైన ఆర్థిక విధానమూ వుంది. రాజకీయంగా తదనుగుణమైన రాజ్యాంగమూ వుంది; సరిగ్గా వీటిని సాధించడమే జర్మనీలో సాగుతున్న పోరాట లక్ష్యం.

నిరంకుశ ప్రభుత్వాలూ, వాటి పరివారంలోని మతగురువులూ, ప్రొఫెసర్లూ, గ్రామీణ ప్రభువులూ, రాజోద్యోగులకూ తమకు ప్రమాదంగా పరిణమిస్తున్న బూర్జువా వర్గాన్ని బెదరగొట్టడానికి ఈ జర్మన్ సోషలిజం ఆహ్వానించదగిన దిష్టిబొమ్మగా ఉపయోగపడింది.

సరిగ్గా ఆ కాలంలోనే ఆ నిరంకుశ ప్రభుత్వాలు జర్మన్ కార్మికవర్గపు తిరుగుబాట్లను కొరడా దెబ్బలూ, తుపాకీ కాల్పులూ అనే చేదు మాత్రలతో ముంచి వేశాయి. ఆ సమయంలోనే ప్రభుత్వాలు ఈ జర్మన్ సోషలిజాన్ని దిష్టిబొమ్మగా వాడుకోవడం, చేదు మాత్రల తర్వాత నోటికి తీపి అందించినట్లుగా వుంది.

ఈ విధంగా యీ "నిజమైన" సోషలిజం ఒకవైపున జర్మన్ బూర్జువావర్గాన్ని దెబ్బతీయడానికి ఫ్యూడల్ ప్రభుత్వాల చేతిలో ఆయుధంగా ఉపయోగ పడుతూ, మరొకవైపున ఒక ప్రగతి వ్యతిరేక సంస్కార హీనులైన, జర్మన్ అల్పబుద్ధుల ప్రయోజనానికి, ప్రత్యక్షంగా ప్రాతినిధ్యం వహించింది. జర్మనీలో నేటి పరిస్థితిలో పెటీ బూర్జువావర్గమే నిజమైన సాంఘిక పునాది. అది 16వ శతాబ్దపు అవశేషం. ఆనాటి నుండి ఆ వర్గం నిరంతరం వివిధ రూపాల్లో తల ఎత్తుతూ వున్నది.

ఈ వర్గాన్ని అలాగే భద్రంగా నిలుపుకోవడమంటే జర్మనీలో ప్రస్తుత పరిస్థితులనే నిలుపుకోవడమన్నమాట. బూర్జువావర్గపు పారిశ్రామిక రాజకీయ ఆధిపత్యం వస్తే యీ పెటీ బూర్జువావర్గం నిస్సంశయంగా నాశనమౌతుంది. ఒకవైపు పెట్టుబడి కేంద్రీకరణ మూలంగానూ, మరోవైపు విప్లవ కార్మికవర్గం అభివృద్ధిద్వారానూ ఆ వర్గం నాశనం అవుతుంది. "అసలు" సోషలిజం యీ రెండు పిట్టలనూ ఒకే దెబ్బతో చంపేటట్లు కనపడింది. కాబట్టి అది మహమ్మారిలాగా వ్యాపించింది.

ఊహాగానాల సాలెగూళ్ళ చీనాంబరాలమీద, కావ్య భాషాలంకారాల జరీబుటాలు కుట్టి, అనారోగ్యకర వెక్కసపు మమతానురాగాల తొలిమంచు తుంపరలో ముంచిన ఈ దివ్యాంబరాలతో జర్మన్ సోషలిస్టులు ఎముకల గూడులాంటి తమ వికృతాకారపు "నిత్యసత్యా"లను అలంకరించారు. ఈ అలంకరణతో వాళ్ళ సరుకు అమ్మకాలు ఆ ప్రజలలో అద్భుతంగా పెరిగిపోయాయి.

పెటీ బూర్జువా అల్పబుద్ధుల ఆర్భాటపు ప్రతినిధిగా పనిచేయడమే తన వృత్తి అని జర్మన్ సోషలిజం అంతకంతకూ గుర్తించింది.

జర్మన్‌జాతే ఆదర్శజాతి అనీ, సంస్కార హీనులైన జర్మన్ అల్పబుద్ధులే కల్తీలేని మానవులనీ అది ఉద్ఘాటించింది. ఈ ఆదర్శ మానవుల నీచపు క్రూర కర్మలకన్నిటికీ గూఢార్థాలు లాగి, వాటి నిజ స్వభావానికి కేవలం విరుద్ధమైన విధంగా ఉదాత్త సోషలిస్టు వ్యాఖ్యానాలు కల్పించింది. అది కమ్యూనిజంలో "అమానుష విధ్వంసక" ధోరణి వున్నదంటూ, దాన్ని సూటిగా వ్యతిరేకించేటంత వరకూపోయింది; సకల వర్గపోరాటాలమీద పక్షపాతం లేకుండా ఏహ్యాభావం వెలిగక్కేటంత వరకూ పోయింది. ఈనాడు (1847) సోషలిస్టు కమ్యూనిస్టు గ్రంథాలుగా జర్మనీలో ప్రచారంలో వున్నవన్నీ, ఏ ఒకటో రెండో తప్ప, మనుషులను నిర్వీర్యపరిచే ఈ దుర్గంధభూయిష్టమైన జర్మన్ సాహిత్యానికి సంబంధించినవే. చాలా కొద్ది ప్రచురణలు మాత్రమే దీనికి మినహాయింపు.

2. సంప్రదాయ సోషలిజం లేక బూర్జువా సోషలిజం

బూర్జువా సమాజాన్ని చిరస్థాయి చేసే ఉద్దేశంతో, సామాజిక ఇబ్బందులు తొలగించాలని బూర్జువా వర్గంలో ఒక భాగం కోరుతుంది.

అర్థశాస్త్రవేత్తలూ, పరోపకార పరాయణులూ, మానవతావాదులూ, కార్మికవర్గ పరిస్థితిని మెరుగు పరచాలనేవారూ, ధర్మసంస్థల నిర్వాహకులు, జంతు హింసా నివారణ సంఘాల సభ్యులూ, మద్యపానానికి వ్యతిరేకంగా ప్రచారంచేసే పిచ్చివాళ్ళూ మొదలైన అనంత రూపాల కుహనా సంస్కర్తలూ ఈ వర్గంలో వున్నారు. అంతేగాక, ఈ రకం సోషలిజం కొన్ని సమగ్ర సిద్ధాంతాలుగా కూడా తయారు చేయబడింది.

ఈ రకానికి ఉదాహరణగా ప్రౌథన్ రాసిన 'దారిద్ర్యంయొక్క తత్వశాస్త్రం'ను చెప్పవచ్చు.

సోషలిస్టు బూర్జువాలు ఆధునిక సాంఘిక పరిస్థితులు ఇచ్చే సౌకర్యాలన్నీ కావాలంటారు. కానీ వాటి వెంట తప్పనిసరిగా వచ్చే పోరాటాలూ, ప్రమాదాలు మాత్రం లేకుండా, ప్రస్తుత సమాజం ఇచ్చే సౌకర్యాలన్నీ కావాలంటూ ప్రస్తుత సమాజంలోగల విప్లవకర విచ్ఛేదకాంశాలూ లేకుండా ఈ సమాజం ఇలాగే వుండాలని వీళ్ళు కోరుకుంటారు. కార్మికవర్గం లేకుండా బూర్జువావర్గం మాత్రమే వుండాలని వారి కోరిక. బూర్జువావర్గం తన సర్వాధిపత్యం సాగే సమాజమే అత్యుత్తమైనదని సహజంగా వూహిస్తుంది. ఈ సౌకర్యవంతమైన ఊహనే బూర్జువా సోషలిజం వివిధ సిద్ధాంతాలుగా, ఇంచుమించు సమగ్ర రూపంలో తయారుచేస్తుంది. ఇటువంటి ఒక సిద్ధాంతాన్ని కార్మికవర్గం అమలుజరిపి, వెంటనే ఆ స్వర్గ సమాజంలోకి నేరుగా ప్రవేశించాలని కోరుతుంది. కానీ ఈ సోషలిజం వాస్తవంగా కార్మికవర్గం ప్రస్తుత సమాజపు హద్దులలోనే వుండాలనీ, బూర్జువావర్గం గురించి తమకున్న ద్వేషపూరిత భావాలనన్నిటినీ విసర్జించాలనీ అది కోరుకుంటుంది.

ఈ బూర్జువా సోషలిజంలోనే, ఇంతకంటే ఎక్కువ ఆచరణ దృష్టికల మరొక రూపం వుంది. కానీ అది యింత క్రమబద్ధమైనది కాదు. ఇది కార్మికులకు కేవలం రాజకీయ సంస్కరణవల్ల ఒరిగేదేమీ లేదనీ, భౌతిక జీవన పరిస్థితులలో మార్పు, అనగా ఆర్థిక పరిస్థితులలో మార్పువలన మాత్రమే వాళ్ళకేమైనా ప్రయోజనకరంగా వుండగలదనీ చూపిస్తుంది. తద్వారా ప్రతి విప్లవోద్యమాన్నీ పనికిమాలినదిగా కార్మికుల ముందు చిత్రించడానికి పూనుకుంది. కానీ యీ రకం సోషలిజం చెప్పే భౌతిక జీవన పరిస్థితుల మార్పుకు అర్థం బూర్జువా ఉత్పత్తి సంబంధాల రద్దు కాదు; ఏ సంబంధాల రద్దు విప్లవం ద్వారా మాత్రమే సాధ్యమౌతుందో అది కాదు. దాని అర్థం ఉత్పత్తి సంబంధాలు చెక్కుచెదరకుండా వుంటూ, వీటి మీదనే ఆధారపడిన పరిపాలనా సంస్కరణలు; అనగా పెట్టుబడికీ, శ్రమకూ మధ్యగల సంబంధాలను ఏ మాత్రమూ ప్రభావితం చేయని సంస్కరణలు అవి. మహా అయితే, అవి బూర్జువా ప్రభుత్వ పరిపాలనకయ్యే ఖర్చు తగ్గించి, పరిపాలనాపరమైన పనిని సులభతరం చేసే సంస్కరణలు.

"బూర్జువా సోషలిజం" అనే మాటలు కేవలం అలంకారప్రాయంగా ఉపయోగించినప్పుడు, అప్పుడు మాత్రమే ఆ మాటలకు తగినంత అర్థం ఏర్పడుతుంది.

స్వేచ్ఛా వ్యాపారం ఎందుకంటే కార్మికవర్గ శ్రేయస్సు కొరకట! రక్షణ సుంకాలు ఎందుకంటే కార్మికవర్గ శ్రేయస్సుకొరకు! జైళ్ళ సంస్కరణ ఎందుకంటే కార్మికవర్గ శ్రేయస్సుకొరకు! ఇది బూర్జువా సోషలిజం చెప్పే చివరి మాట; ఇదొక్కటే బూర్జువా సోషలిజం మనస్ఫూర్తిగా చెప్పిన మాట కూడా.

బూర్జువా సోషలిజాన్ని ఒక్కమాటలో క్రోడీకరించవచ్చు: బూర్జువా బూర్జువాగా వుండడం ఎందుకంటే కార్మికవర్గ శ్రేయస్సుకొరకు!

3. విమర్శనాత్మక ఊహాజనిత సోషలిజమూ, కమ్యూనిజమూ

ప్రతి గొప్ప ఆధునిక విప్లవంలోనూ బాబెఫ్ మొదలైన వారి రచనలు ఎల్లప్పుడూ కార్మికవర్గ డిమాండ్లను వ్యక్తీకరించాయి. మనం ఇక్కడ ప్రస్తావిస్తున్నది అలాంటి సాహిత్యం గురించి కాదు.

ఫ్యూడల్ సమాజం కూలదోయబడుతూ వున్న కాలంలోని ఆ సార్వత్రిక ఉద్రిక్త పరిస్థితులలో, కార్మికవర్గం తన సొంత లక్ష్యాలు సాధించుకోవడానికి ప్రప్రథమంగా ప్రత్యక్ష ప్రయత్నాలు చేసింది. కానీ, ఆనాటికి కార్మికవర్గం ఇంకా వెనుకబడిన స్థితిలో వుంది. దాని విమోచనకు అవసరమైన ఆర్థిక పరిస్థితులు ఇంకా రూపొందవలసి వుంది. ఆ పరిస్థితులు ఆసన్నమవుతూ వున్న బూర్జువా యుగంవల్ల మాత్రమే ఉత్పన్నం కాగలవు. అలాంటి పరిస్థితులు ఆనాడు లేనందువల్ల, కార్మికవర్గపు ప్రథమ ప్రత్యక్ష ప్రయత్నాలు విఫలంకాక తప్పలేదు. ఈ ప్రథమ కార్మిక ఉద్యమాలలో పుట్టిన విప్లవ సాహిత్యానికి ప్రగతి నిరోధక స్వభావం విధిగా వుంది. ఆ సాహిత్యం అందరికీ కోరికలు త్యజించిన సన్యాసత్వాన్ని, అత్యంత మొరటు రూపంలో సాంఘిక సమానతనూ బోధించింది.

సోషలిస్టు సిద్ధాంతాలూ, సమగ్ర కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతాలు అని సరిగా అనదగినట్టి సెయింట్ సైమన్, ఫోరియర్, ఓవెన్, మొదలైన వారి సిద్ధాంతాలు కార్మికవర్గానికీ, బూర్జువా వర్గానికి మధ్య జరిగే పోరాటం అభివృద్ధికాని తొలి దశలో ఉద్భవించాయి. (ఈ దశను గురించిన వర్ణన "బూర్జువాలూ, కార్మికులూ అన్న మొదటి ప్రకరణంలో వుంది).

ఈ సిద్ధాంతాలను రూపొందించినవారు ఆనాటి సమాజంలోని వర్గవైషమ్యాలనూ, శిథిలమవుతున్న శక్తుల చర్యలనూ బాగానే గమనించారు. కానీ, ఇంకా శైశవ దశలో వున్న కార్మికవర్గం చారిత్రకంగా ఎలాంటి చొరవాలేని శక్తిగానూ, ఏ విధమైన స్వతంత్ర రాజకీయ ఉద్యమంగానీ లేని వర్గంగానూ వాళ్ళకు కనబడింది.

పరిశ్రమలు అభివృద్ధి అయినంత మేరకే వర్గవైషమ్యాలు అభివృద్ధిచెందుతాయి. కాబట్టి వారి కళ్ళ ముందున్న ఆర్థిక పరిస్థితిలో కార్మికవర్గ విమోచనకు అవసరమైన భౌతిక పరిస్థితులు అప్పటికి కనబడవు. కాబట్టి వాళ్ళు ఆ భౌతిక పరిస్థితులను సృష్టించగల నూతన సామాజిక శాస్త్రంకొరకు, నూతన సామాజిక నియమాల కొరకు అన్వేషిస్తారు.

వీళ్ళ సొంత సృజనాత్మక చర్యముందు చారిత్రక చర్యకేమీ విలువ లేదు. వీళ్ళ అభూత కల్పిత పరిస్థితుల ముందు చారిత్రకంగా సృష్టి అయ్యే విమోచన పరిస్థితుల కేమీ విలువ లేదు. ఈ సృష్టికర్తలు, ప్రత్యేకంగా తయారుచేసిన సామాజిక వ్యవస్థ ముందు క్రమ క్రమంగా నెమ్మదిగా, యాదృచ్ఛికంగా జరిగే కార్మికుల వర్గ నిర్మాణానికేమీ విలువలేదు. వారి దృష్టిలో వారి సామాజిక పథకాలను ప్రచారం చేసి అమలుపరడమే భావి చరిత్ర.

తమ పథకాలను రూపొందించడంలో అత్యంత బాధాతప్త వర్గమైన కార్మికవర్గపు ప్రయోజనాలపట్ల ప్రధానంగా శ్రద్ధ వహిస్తున్నామని వీళ్ళకు తెలుసు. వీళ్ళ దృష్టిలో కార్మికవర్గానికి వున్న విలువ అంతా అది అత్యంత బాధాతప్త వర్గంగా వుండడం మాత్రమే.

వర్గపోరాటమూ, వారి పరిసరాలూ అభివృద్ధి కాని స్థితిలో వుండటంవల్ల యీ రకం సోషలిస్టులు తాము వర్గ వైషమ్యాలకు ఎంతో అతీతంగా వున్నట్లు భావించుకుంటారు. సమాజంలో ప్రతివ్యక్తి పరిస్థితినీ, అత్యంత ఉచ్ఛస్థితిలో వున్నవాని పరిస్థితిని కూడా మెరుగుపరచాలని వీరు కోరుకుంటారు. అందువల్ల వీరు వర్గవిభేదాలతో సంబంధం లేకుండా మొత్తం సమాజానికి విజ్ఞప్తి చేస్తారు; అంతేకాదు–ముఖ్యంగా పాలకవర్గానికి విజ్ఞప్తి చేయడానికి ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. తమ సిద్ధాంతం ఒక్కసారి ప్రజలకు అర్థమైతే, ఇక అదే అత్యుత్తమ సమాజానికి అత్యుత్తమ పథకమని వాళ్ళు గుర్తించకుండా వుండగలరా? అని వారు భావించారు.

అందువల్ల వీళ్ళు సకల రాజకీయ కార్యకలాపాలనూ, మరీ ముఖ్యంగా సకల విప్లవ కార్యకలాపాలనూ నిరాకరిస్తారు; శాంతియుత పద్ధతులద్వారా తమ లక్ష్యాలు సాధించుకోవాలని కోరుకుంటారు; విఫలం కాక తప్పని చిన్నచిన్న ప్రయోగాలద్వారానూ, ఆదర్శప్రాయమైన చర్యలద్వారానూ తమ నూతన సామాజిక మతబోధనలకు బాట వేయడానికి కృషి చేస్తారు.

కార్మికవర్గం ఇంకా బొత్తిగా అభివృద్ధి కాని దశలో, కార్మికవర్గానికి తన స్థానం గురించి తనకే అభూత కల్పనతో కూడిన అవగాహన వుండే దశలో, భవిష్యత్ సమాజం గురించి ఈ అభూత కల్పనతో కూడిన చిత్రాలు చిత్రితమవుతాయి. సమాజమంతా పునర్నిర్మాణం కావాలని ఆ వర్గానికుండే సహజాతమైన తొలి వాంఛలకు అనుగుణంగా ఈ చిత్రాలు వుంటాయి.

కానీ ఆ సోషలిస్టు కమ్యూనిస్టు ప్రచురణలలో విమర్శనాత్మక అంశాలు కూడా ఉన్నాయి. ఇవి సమకాలీన సమాజ సూత్రాలన్నిటిపై దాడి చేస్తాయి. అందువల్ల వాటిలో కార్మికవర్గానికి విజ్ఞానదాయకమైన అత్యంత విలువైన విషయాలు చాలా వున్నాయి. వాటిలో ప్రతిపాదించిన ఆచరణాత్మక అంశాలు – పట్టణాలకూ, గ్రామాలకూ మధ్యగల భేదాన్ని రద్దుచేయడం, కుటుంబాన్ని రద్దుచేయడం, వ్యక్తుల లాభాల కొరకు పరిశ్రమలు నడిపే పద్ధతి రద్దుచేయడం, వేతన కూలీ వ్యవస్థను రద్దుచేయడం, సామాజిక సామరస్యం ప్రకటించడం, రాజ్య విధులను కేవలం ఉత్పత్తిని అజమాయిషీ చేసే పనికి మాత్రమే పరిమితం చేయడం – ఈ ప్రతిపాదనలన్నీ వర్గ వైషమ్యాలు అంతరించి పోవాలని మాత్రమే సూచిస్తాయి. అప్పుడు మాత్రమే తల ఎత్తుతున్న వర్గ వైషమ్యాలు, తొలినాటి అస్పష్ట అనిర్దిష్ట రూపాలలో మాత్రమే వారి ప్రచురణలలో గుర్తింపు పొందాయి. అందువల్ల ఆ గ్రంథాలలోని ప్రతిపాదనలు కేవలం ఊహాజనిత స్వభావాన్ని మాత్రమే కలిగివున్నాయి.

విమర్శనాత్మక ఊహాజనిత సోషలిజం, కమ్యూనిజం ప్రాముఖ్యతకు చారిత్రకాభివృద్ధికీ మధ్య విలోమ సంబంధం వుంటుంది. ఆధునిక వర్గపోరాటం అభివృద్ధి అయి ఒక నిర్దిష్ట రూపం తీసుకొనే కొద్దీ, ఈ పోరాటానికి దూరంగా వుండటమూ, పోరాటాన్నే ఖండించటమూ, అనే ఈ వైపరీత్యాలు ఆచరణరీత్యా పూర్తిగా విలువను కోల్పోతాయి; సిద్ధాంతరీత్యా పూర్తిగా అసమర్థనీయమూ అవుతాయి. అందువల్ల ఈ సిద్ధాంతాల మూల పురుషులు అనేక విషయాల్లో విప్లవకారులుగా వున్నప్పటికీ, వాళ్ళ శిష్యులు ప్రతి విషయంలోనూ ప్రగతి నిరోధక ముఠాలుగా మాత్రమే ఏర్పడ్డారు. కార్మికవర్గం క్రమక్రమంగా చారిత్రకాభివృద్ధి చెందుతున్నప్పటికీ, దానికి వ్యతిరేకంగా వీళ్ళు తమ గురువుల మూలాభిప్రాయాలను గట్టిగా పట్టుకుంటారు. అందువల్ల వీళ్ళు వర్గపోరాటాన్ని నిర్వీర్యం చేయడానికీ, వర్గ వైషమ్యాలకు రాజీ కుదిరించడానికి గట్టిగా కృషి చేస్తారు. ఆ చేయడంలో ఏ మినహాయింపులు వుండవు కూడా. ప్రయోగాల ద్వారా తమ ఊహాజనిత సమాజాన్ని సాధించాలని కలలుగంటారు. ఏకాకి "ఫలాన్‌స్టేర్లు" స్థాపించాలనీ, "హోమ్ కాలనీలు" ప్రతిష్టించాలనీ, "చిట్టి ఇకేరియా" నెలకొల్పాలనీ "నూతన జెరూసలేమ్" వంటి బుల్లి బుల్లి స్వర్గాలను స్థాపించాలనీ వీళు ్ళ ఇంకా కలలు కంటూనే వుంటారు. ఈ గాలి మేడలను నిజం చేయడానికి వీళ్ళు బూర్జువాల జాలి గుండెలకూ, వారి డబ్బు సంచులకూ విన్నపాలు చేయకతప్పదు. క్రమక్రమంగా వీళ్ళు పైన వివరించిన ప్రగతి నిరోధక యథాస్థితివాద సోషలిస్టుల స్థాయికి దిగజారిపోతారు. యథాస్థితివాద సోషలిస్టులకూ, వీళ్ళకూ గల భేదమల్లా ఏమిటంటే, వీళ్ళకు ఇంకా ఎక్కువ క్రమబద్ధమైన ఛాందస పాండిత్యం వుంటుంది. అంతేగాక తమ సామాజిక శాస్త్రం అద్భుత ఫలితాలనిస్తుందని వీళ్ళకు మొండి మూఢవిశ్వాసం వుంటుంది.

అందువల్ల వీళ్ళు కార్మికవర్గ రాజకీయ కార్యకలాపాలనన్నిటినీ తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తారు; ఈ కార్యకలాపాలన్నీ తమ నూతన మతబోధనల మీద గల గుడ్డి అపనమ్మకం మూలంగానే కలుగుతున్నాయని వారి భావన.

ఇంగ్లండులో ఓవెన్ అనుచరులు చార్టిస్టులనూ, ఫ్రాన్స్‌లో ఫోరియర్ అనుచరులు రిఫార్మిస్టులనూ వ్యతిరేకిస్తారు.